

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

 Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — telefon
 uredništva št. 50 — telefon
 upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—

za pol leta K 120.—

CENE PO POŠTI:

za četrti leta K 60.—

za en mesec K 20.—

V upravi stane mesečno K 18.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Ducjno stališče.

Ves svet želi pomirjenja. Brez pomirjenja v mednarodni politiki ni pričakovati mednarodne gospodarske obnove. Vršile so se konference in se bodo še vršile. Za Parizom je prišel Washington, za njim Cannes, za tem je na vrsti Genova. V Parizu, središču Francije je zmagovalo načelo mlačevnosti, sklepali se je svetovni mir tako, da je morala slediti konferenca v Washingtonu. Ta hoče pomirjenje in razoroževanje med velikimi narodi sveta. Medtem se je začela konferenca v Cannesu, ki se je pečala z obnovo Evrope. In tu je sklenjeno, naj se vrši konferenca v Genovi, ki bodo na njej zastopane Amerika, Rusija in Nemčija. Tu naj se ustvari novi gospodarski temelji za razvoj sveta.

Medtem pa je nastal v ententi notranji razkol, ki se kaže vedno bolj očitno. Francosko in angleško stališče sta si čedalje bolj v nasprotju. Ko Anglija dela na pomirjenje Evrope ter hoče Nemčiji olajšati njena ogromna bremena, se Francija postavlja na stališče zmagovalca, ki ima pravico diktirati sovražni Nemčiji vsa možna bremena. Anglija tega ne dela iz kakih človekoljubnih ozirov; toda dovolj bistroumne državnike ima, ki vidijo, da bo propad Nemčije pogotil tudi druge — Anglijo vred. Takih državnikov Francija nima. Briand je vsaj deloma spoznal nezdržnost francoskega stališča. Toda zato je pod pritiskom kapitalistično-imperijalističnih krogov moral odstopiti. Sedaj so začeli Angleži odkrito pobijati francosko politiko, ki ni nevarna le svetovnemu miru, temveč tudi svetovnemu gospodarstvu.

Pravkar so izšli v Ameriki Wilsonovi dokumenti o pariški konferenci pod naslovom: »Strah Francije drži svet v orožju.« Tu se odkriva francosko stališče. Na konferenci v Parizu so Francozi stavili tri predloge, ki vsi so hoteli Nemčijo popolnoma uničiti. Vojaški predlog je zahteval, naj velika ententna armada stalno zasede Nemčijo do Rena. Politični predlog se je glasil, naj se osnuje vojaška zveza narodov pod poveljstvom generalnega štaba. Gospodarski predlog pa je hotel, da se vzamejo Nemčiji vse možnosti produkcije, zasedejo vsi industrijski centri in vsa premogovna ozemlja. Vso nemško industrijo osobito kemično je postaviti pod nadzorstvo. Ti predlogi sicer niso prodrli; značilni pa so za mišljenje francoske diplomacije, ki se še danes ni poboljšala.

Zato razumemo, da so Angleži sedaj stopili v ostro nasprotje s Francijo. Znaní Steed piše v »Timesu«, da se Francija moti v svojih računih, če meni, da more ekistirati brez ostale Evrope. Nato pa pravi, da velika večina francoskega ljudstva ne pozna nevarnosti, v katero jo sili njegova diplomacija. Pisec izraža prepričanje, da francosko ljudstvo ni militaristično niti ni imperialistično, vendar je upanje, da se bodo vodilni možje Francije morali strezniti.

Resnica je, da ljudstva vsega sveta, tudi francosko, hočejo miru. Resnica je, da še nikdar ni bilo v srcih ljudstev toliko resničnega umevanja za pomirjenje kakor je danes, ko teže na nas z vso silo posledice svetovnega sovraštva. In prav zato z resničnim zadoščenjem pozdravljamo sklepe nemškega katoliškega Centra, ki je na svojem državnem kongresu v Berlinu od 15. do 17. t. m. proglasil načelo gospodarske vzajemnosti vseh narodov sveta. Nemške državni kancler je objavil, da je politika centra politika celega sveta. Na gospodarski solidarnosti je mogoče pomirjenje človeštva. S tem je v imenu krščanskega ljudstva Nemčije, ki je pod starim režimom bila največja nevarnost za svetovni mir, njegov prvi zastopnik javno in jasno poklical narode nazaj k družinski skupnosti. To stališče je krščansko in edino rešilno. Ta klic v resnem trenutku ne bo ostal brez vpliva. Na tej podlagi se bo mogla in morala izvršiti obnova sveta, kjer ne bo ne premaganih in ne zmagovalcev.

To stališče je popolnoma nasprotno stališču šovinizma in imperializma. Krščanske stražke kot nositeljce krščanskega svetovnega nazora v javnem življenju, so poklicane korakati v prvih vrstah. Treba je pobijati pohlep po nadvladi povsod, tudi doma. Krščanski nazor zahteva, da se krščanski ljudje v tem smislu vržejo na delo. Preko pokrajinskih meja, preko kul-

turnih in gospodarskih razlik moramo razviti prapor te ideje ter zasnovati vseobsežno organizacijo za krščansko družino narodov. Mi imamo ravno vsled šovinističnega stališča malega dela v naši državi svoje težave. Misel krščanske ljudske stran-

ke zato treba zanesti povsod ter na njenem programu ustvarjati temelje lastni državi zgradbi in zgradbi svetovne družine narodov. Načelo notranje in zunanje politike mora biti vedno eno in isto.

Ugoden potek razprave proti bosanskim rudarjem.

Kdo je nasilno izgnal slovenske rudarje?

Tuzla, 20. jan. (Izv.) Slika, ki nam jo podaja nadaljni potek razprave proti rudarjem, je ostala neizpremenjena. Včeraj in predvčerajšnjem zaslišani obtoženci niso navedli nobenih novih momentov. Vsi povdarjajo, da so njihove izjave, ki so jih dali v preiskavi, netočne, ker so bili vsled pritiska od strani orožnikov in paznikov primorani tako govoriti, ker bi bili sicer izpostavljeni še večjim nasilstvom. Iz zgovora vseh obtožencev se jasno vidi, da leži glavna krivda za vso afero predvsem na zloglasnem načelniku Grudiću, ki je hodil vedno okrog z bičem in tolkel ljudi kot pse in se sploh obnašal kot kak srednjeveški moškočez. (O tem Grudiću smo svoječasno dovolj poročali in je tudi posl. Šimrak radi ravnanja tega načelnika vložil interpelacijo. Op. uredn.) V splošnem se

lahko reče, da je potek razprave zelo povoljen za obtožence, posebno še za Zelenika, dočim so simpatije poslušalcev odločno na strani rudarjev. — K razpravi je prispel iz Sarajeva dr. Premužić in se prijavil kot zagovornik petorice rudarjev. Vsi zagovorniki zahtevajo, da se ugotovi, da je Grudić obljubil stavkujočim, da bo vpošteval njihove pravice, da pa je dva dni pozneje izdal naredbo, da se morajo vsi tuji rudarji — Slovenci takoj izseliti iz Bosne. Naj se ugotovi, kdo in na podlagi česa je izdal to naredbo. To je važno za to, ker § 104. srb. kazen. zakonika zahteva, da se krivci blago kaznujejo, ako je njihovu dejanju povod nepravilno postopanje državnih organov. Sodišče je pristalo, da se ugotovi, kdo je izdal ukaz, da se morajo vsi Slovenci izgnati.

Jugoslavija se pripravlja na konferenco v Genovi.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) V zvezi z konferenco v Genovi se vrše v ministrstvu za zunanjo politiko priprave. Delegati se sedaj ne bodo pošiljali tako na »brzo roko« kakor se je to dogajalo dosedaj. Sestavil se bo poseben odbor, v katerem bodo

strokovnjaki, zastopniki finančnega in trgovinskega ministristva. Ta odbor bo obenem tudi dajal poročila vsem listom glede posvetovanj in pogajanj, tako da bo javnost vsaj malo poučena.

Nepopustljiva Francija. Izjava nove francoske vlade.

Pariz, 19. jan. V današnji seji parlamenta je podal ministrski predsednik Poincaré programatično izjavo nove vlade. Izjava naglašja, da želi vlada najiskrenejšega sodelovanja s parlamentom. Med zakonskimi načrti je znižanje vojaške službene dobe in razne socialne ustanove. Svoje finance bo mogla Francija urediti le tedaj, ako bo Nemčija v polni meri zadostila svojim obveznostim. Tu Francija na noben način ne more popustiti in ako se bo Nemčija mudila z izpolnitvijo svojih dolžnosti iz mirovne pogodbe, jo bo treba s primernimi ukrepi prisiliti, da jih izpolni. Zavezniki se bo Francija skušala o vseh nujnih vprašanjih lojalno sporazumeti. Uspehe male entente bo Francija tudi v bodoče z zaupanjem in simpatijami spremljala ter bo še nadalje podpirala zvezo narodov.

Kar tiče genovske konference bodo francoski delegati odklonili vsako in tudi indirektno nadaljno razpravo o pogojih, ki jih vsebuje canneska pogodba; te pogoje naj konferenca ali sprejme ali odkloni. Kar tiče pakta z Anglijo v zagotovitev miru, bi ga Francija na temelju popolne enakopravnosti rada sklenila. Treba bo tudi sporazuma med Francijo, Italijo in Anglijo, da se prepreči nove sovražnosti med Grčijo in Turčijo. Z Ameriko in drugimi državami, ki so sodelovale v vojni, hoče Francija ohraniti najpristranejši prijateljstvo. Vlada poziva parlament, naj varuje pravice Francije.

Zbornica je sprejela Poincarejevo izjavo z odobravanjem na znanje ter izrekla vladi zaupnico s 472 proti 107 glasovom.

Seja radikalov.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) Včeraj popoldne je imel radikalni klub sejo, ki je trajala 4 ure. Razpravljal je najprej o zahtevi demokratov, da se naj izvoli poseben parlamentarni odbor, ki naj bi kontroliral delovanje zunanjega ministra. Radikalni klub je oglasno sklenil, da nikakor ne bo dopustil, da se vpelje ta sistem kontrole, ki da bi oteževala delovanje zunanjega ministra. Nadalje je klub razpravljal o delovanju odbora za administrativno razdelitev države. Konstatiralo se je, da odbor ne dela in da ni nobenega upanja, da bi izvršil v predpisanem času svoje delo, ker so se pojavile mnoge diference. Ob tej priliki je poslanec Nastas Petrović predlagal, da se naj vprašanje glede administrativne razdelitve države pusti do prihodnjih volitev nerešeno. Do volitev pa naj ostane v veljavi dosedanje upravljanje. O tem predlogu se je razvila prav živahna debata, ki pa na sinočnji seji še ni bila končana. Po razpoloženju med poslanci soditi ima Nastas Petrović glede tega predloga precej pristašev med klubovimi člani.

Nov klub poslancev.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da nameravajo poslanci, ki ne pripadajo nobenemu izmed parlamentarnih klubov, ustanoviti lasten klub. Novi klub bi ne imel političnega značaja, temveč se sestavi samo zato,

da dobe posamezni poslanci razne pravice. Poleg obeh narodno-socialnih poslancev bi stopil v ta klub tudi Stojan Protić z dr. Ivaničem, dr. Trumbić in še nekaj osamljenih poslancev.

Milijonske defraudacije na pošti.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) Kako brezupne razmere vladajo v poštni in prometni službi, nam kaže sledeči slučaj, o katerem poročajo belgradski listi: V Katalinice v kragujevačkem okrožju je te dni prišel neki Milutin Stanojlović, bivši poštar na belgradski postaji. Ker je zelo razsipaval denar, je postal policiji sumljiv. Ko so ga aretirali, so našli pri njem še nad 2 in pol milijona kron denarja. Priznal je, da je ta denar ukradel. On je spremljal poštno vlake na progi Belgrad — Brod in kradel denarna pisma. Ta dobičkanosen posel je izvrševal precej časa in se niti sam ne spominja, koliko je v splošnem »zaslužil«. Na vsak način gre škoda v milijone.

Kriza v Bosni.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) Pokrajinski namestnik za Bosno in Hercegovino dr. Gjurgjević je prispel v Belgrad, da pri vladi ovrže očitjanja dr. Srškića in drugih bosanskih radikalov. Zdi se, da njegov prihod ne bo imel ravno uspeha in da bo moral podati demisijo.

Naš pokrovitelj.

Minister in pokrajinski namestnik Ivan Hribar bi rad preuredil tudi Slovensko Ljudsko Stranko. On je mož, ki se na vse razume in ne uživa zastoj poverjenja na najvišjih mestih. On je obljubil, da spremeni Slovenijo v pokorno provinco Njega Presvetlosti gospoda Pašića in vse njegove famile. Od čajank do vizit pri prosvetnih in cerkvenih odličnjakih Ivan Hribar ne zamudi nobene prilike, da ne bi delal za svoje genialne načrte. Ker pa ljudje v njegovih letih postanejo navadno preveč zgovorni, se Hribarjevi zamisli čitajo vsak teden enkrat v »Slovenskem Narodu«.

Minister Ivan Hribar živi v trdnem prepričanju, da obstojata v SLS dve struji in misli, da gre pri teh dveh strujah za državnost in protidržavnost. O dr. Korošcu sodi, da je državen, buržujskega svetovnega naziranja, sploh soliden, o dr. Gosarju pa, tem strašilu vsega špispurgarstva, da je seveda antidržaven, komunist in slab katoličan. Ker se pa Ivan Hribar čuti med drugim poklicanega tudi za to, da štiti katoliško vero, se prizadeva, da cerkveno oblast opozarja na to nevarnost. Baje v to svrhu pridno leta okoli poklicanih mest ne ve se pa, s kakšnim uspehom.

Na vsak način meni naš neumorni minister, da je med SLS razkol gotova stvar, da se bo en del priključil »gospodarski stranki«, kateri bi on rad bil ustanovitelj in pokrovitelj, drugi pa bo itak padel pod obznanje. Če pa Rim obsodi krščanski socializem, o čemer je Ivan Hribar trdno prepričan, še tega ne bo treba in Gosarjevi bodo skopneli sami od sebe.

Res, če bo kdo izpreobrnil Slovenijo in izvršil največji politični preobrat, odkar obstoja, bo to gotovo minister in pokrajinski namestnik, priazni, resno-smehljajoči se in vedno dostojanstveni stari naš prijatelj Ivan Hribar.

Zunanji minister potuje v Prago.

Belgrad, 20. januarja. (Izv.) Koncem tega meseca odpotuje minister za zunanjo politiko dr. Ninčić v Prago. Ob tej priliki se bo vstavil na Dunaju, kjer bo stopil v stik z vodilnimi avstrijskimi krogi, da se porazgovori z njimi glede pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo.

Atentati v Sofiji.

Belgrad, 20. jan. (Izv.) Kakor se doznava, je bilo na pravoslavni božič v Sofiji izvršenih več atentatov in je več uglednih oseb padlo kot žrtev. Zavratno ustreljena sta bila tudi dva višja policijska uradnika. Bolgarska cenzura je o teh ponovnih atentatih prepovedala pisati.

Razpored

velikona shoda za нравni prerod.

V nedeljo, 22. januarja v veliki dvorani »Uniona«. — Začetek ob 9. uri dopoldne in ob pol 3. uri popoldne.

—:—

GOVORI:

- Univ. prof. K. Oswald: K tvornim silam življenja!
- Dr. Anton Breclj: Temelj preroda — družina.
- Doc. dr. Ivan Robida: Alkoholizem — ljudska bolezen.
- Nadzornik Iv. Bezjak: Alkohol in mlada.
- Nadučitelj Al. Kržišnik: Vzgoja mladine k dostojnosti.
- Prof. Fr. Jeran: Vzgoja inteligence.
- Gospa Marija Bartolova: Žena v boju proti nenravnosti.
- Gdč. Franja Petrič: Boj nenravnosti!
- Dr. Janko Arnež: Surovi Slovenec in njegova kletva.
- Dr. Val. Rožič: Problem rešitve.
- Vmes še drugi krajši govori.
- Posebej se ne bo vabilo. Povabljeni in dobrodošli vsi, ki imate srce za ljudstvo!

DANASNJA PREDBORZA.

Zagreb, 20. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Berlin 157, Italija 12.90, London 1255, New York 290—292, Pariz 24.15—24.25, Praga 507, Dunaj 3.75, Zürich 57.75.

Zürich, 20. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Pešta 0.72, Berlin 2.65, Italija 22.45, London 21.72, New York 515, Pariz 42.10, Praga 8.70, Zagreb 1.75, Varšava 0.17, Holandsko 188.50, Dunaj 0.16, avstr. K 0.09.

Dunaj, 20. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notira deviza Zagreb 27.50.

Politični dogodki.

+ Važna politična vest. Iz Belgrade se razširja vest, da je pokrajinski namestnik Ivan Hribar na prošnjo papeževnega nuntija v Belgradu istemu poslal obširen referat o verskih in cerkvenih razmerah v Sloveniji, zlasti pa o veri nevarnih strujah. Ivan Hribar baje pobija krščanski socializem in dokazuje, da je kapitalizem upravičen, na zgledu kralja Salomona.

+ Strankin zbor nemškega Centra. Dne 15. t. m. se je zbral nemški katoliški Centrum v Monakovu na svoje državno zborovanje. Predsednik stranke dr. Posch je naglašal državotvorno delo Centra, ki že ves čas od prevrata sem nosi težo soodgovornosti za vladno in je dal državi že tretjega kancelerja. Centrumov cilj je slej ko prej tesna in enotna združitev vseh krščanskih življenj v Nemčiji, ki stoje na temelju republikanske ustave. — Državni minister za delo dr. Brauns je naglašal, da se mora ob nedotaknjem osemurnem delavniku zvišati produktivnost. V šoli se morajo zavarovati pravice staršev. V vodstvu državnih poslov je sodelovanje s socialnimi demokrati tudi v bodoče potrebno; zvezo z nacionalističnimi meščanskimi strankami Centrum odklanja. V razpravi se je tovarnar Pfeiffer odločno zavzel za to, da ostane osemurni delavnik nedotaknjen; ta socialna pridobitev naj se zavaruje z mednarodno pogodbo. — Württembergski minister Graw je ostro zavrnil centralistične poizkuse in naglasil načelo deželne avtonomije. — Soglasno sprejeta rezolucija naglašala, da Centrum zavrača plebimski narodni egoizem ter izpoveduje načelo krščanske družinske skupnosti vseh narodov. V notranji politiki bo Centrum branil republikansko državno obliko in izvajal krščansko socialno politiko.

+ Trockijev izjave o mednarodnem položaju. Na zborovanju moskovskih sovjetov je Trockij 16. t. m. izjavil, da more Rusija od genovske konference pričakovati dvojnega: Ali bo konferenca začrtala mirno pot ali pa bo proti Rusiji naščuvala obmejne dežele. Rusija mora biti na vse pripravljena. S pogledom na ameriško stališče v Vzhodni Aziji je Trockij izjavil, da se Japonska po njegovem osebnem mnenju ni priljubila.

+ Muslimani v opoziciji. Jugoslovanski muslimanski klub je v svoji večeri šnji seji končno javno sklenil, da izstopi iz vladne koalicije. Klub naglašala, da tega ni storil zgolj iz strankarskih interesov, temveč tudi iz načelnih razlogov, ker zastopa o muslimani avtonomistični program.

+ Preobrat med radikalci. 18. t. m. zvečer se je sešel na posvet Radikalni klub. Razpravljali so med drugim o upravnih razdelitvi države. Tu je prevladalo mnenje, da se naj rešitev tega vprašanja spriče današnjega političnega položaja odgodi. Pri upravnih razdelitvi države naj bodo merodajni prometni, gospodarski in zemlje-

pisni pogoji. To bi torej značilo ugoden preokret v vprašanju upravne razdelitve države. Manj simpatično je stališče Radikalnega kluba v vprašanju zunanje politike. Tu je klub sklenil, da zahtevo raznih klubov po ustanovitvi medparlamentarnega odbora za zunanje stvari odločno odklanja. Klub svoja posvetovanja nadaljuje

+ Policaj-režim. »Jutro« se pritožuje na »klerikalce«, ker zahtevajo reduciranje policije na višjih mestih. »Klerikalci« so za svoje vladavine ustvarili ogromen policijski aparat, piše »Jutro«, sedaj pa zahtevajo redukcijo. Ali ni to demagogija? Mi mislimo, da »Jutro« očitek v tem oziru ne drži, dasi nismo poklicani braniti katerikoli vlado. Kajti policijski aparat v Jugoslaviji se je pomnožil do neverjetnih dimenzij pod demokratsko vlado, oziroma pod Pribečevićem. Ustvaril je posebno politično policijo z velikim omrežjem konfidentov, ki svoje pod načelstvom bivšega ruskega načelnika tajne policije. Ta policija tvori posebno vlado v Jugoslaviji, se odteguje vsaki kontroli in vodi politično evidenco nad vsakim državljanom. Aktov, ki prihajajo iz tega urada, je na sto tisoče. Vsa ministrstva, deželne vlade, policijske direkcije so jih polni. Koliko to počre denarja, časa in osebja, si lahko vsak misli. Naši politični uradi so obupani nad delom, katero jim nalaga ta Pribečevićeva tajna policija. Pod »klerikalno« vlado pa, kakor je to tudi »Jutro« dobro znano, tega ni bilo. Informacije dobi »Jutro« lahko na merodajnem mestu, če mu jih je treba. Smešno je, če glavno glasilo policijske demokracije dolži druge policaj-režima.

Dnevni dogodki.

— Shod v Velenju. V nedeljo, dne 22. januarja ob pol 11. dopoldne se vrši v Velenju društveni shod. Vabijo se vsi člani. Govornik pride iz Trbovelj.

— Smrtna kosa v Mariboru. V sredo zjutraj je umrla Alojzija Augustiner, po dolgi in mučni bolezni. Pogreb se vrši v soboto ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na pobjezkem pokopališču. Rana je bila žena našega tov. in odbornika JSZ in Prometne zveze Jakoba Augustinera. N. v. m. p.

— Nabavljala zadruga uslužbencev in upokojujencev drž. žel. v Sloveniji v Ljubljani, r. z. z. o. z. sporoča vsem članom zadruge, da se je na izrednem obč. zboru, ki se je vršil 6. t. m. v mestnem domu pri reviziji odbora izvolilo sledeči odbor: preds.: Črček Srečko, podpredsednik Vrišer Matija, tajnik Poženel Valentin, blagajnik Kyovsky Josip, knjigovodja Železnik Franc, odborniki: Kahne Franc, Orel Ivan, Podbevšek Ferdo in Sadel Franc. — Iz odbora je odšel g. M. pl. Lukanc in kot nova člana odbora sta gg. Poženel Valentin in Železnik Franc.

— Bolniška blagajna posodila 2 milijona. Okrožna bolniška blagajna v Zagrebu je na posredovanje ministrstva za socialno politiko začasno posodila okrožni delavski zavarovalnici v Belgradu 2 milijona kron kot pomoč, za prve organizacijske stroške. — Pred nekaj so bili pa poročali, da je dr. Žerjav zahteval, naj ljubljanska bolniška blagajna posodi v ta namen 2 milijona. Tedaj so to vest dementalirali. Sedaj je zagrebška blagajna posodila 2 milijona, znamenje, da je prva vest bila resnična.

— Naši fantje v Nišu. Iz Niša smo prejeli pismo, iz katerega posnemamo, da se našim fantom vojakom tam doli ne godi tako, kakor bi se moralo. Hrana je slaba, prostega časa nobenega, a postopanje nad

vse surovo in kruto. Novince neusmiljeno pretepajo, za kar pa nosijo ponekod velik del krivde tudi slovenski (!) podčastniki. Poskrbeli bomo, da zvedo za te razmere, ki so za demokratsko državo sramotne in neopustne, naši poslanci.

— Prva letošnja redna seja mariborskega obč. sveta se vrši v četrtek 26. t. m. v mestni posvetovalnici ob 18. uri.

— Samomor roparskega morileca. V beljaški okolici je bil radi tatvine aretiran znani roparski morilec Josip Zupan, ki je v Kovorju umoril staro ženo ter nato pobegnil iz zapore v Kranju v Avstrijo. Ker se je bal, da ga bodo izročili našim oblastem, se je obesil.

— Volkovi v Dalmaciji. Vsled velikih snežnih zametov v sosednih gorah beže volkovi v Dalmacijo. Nedavno se je pojavila na Rilič-planini čreda 50 do 60 volkov ter napravila med živino znatno škodo.

— Vihar na Ohridskem jezeru. Uradno poročajo, da je v noči od 16. na 17. t. m. razsajal na Ohridskem jezeru velik vihar. Valovi so pluskali na obal in uničili mnogo hiš. Del mesta Struge in železniška proga sta pod vodo.

Ljubljanski dogodki.

Ij Kako se je postopalo. »Slov. Narod« prinasa naslednjo notico: »Kako postopa stanovanjski urad z davkoplačevalci? Pišejo nam: Tukajšnja trdka Zalta & Žilič je imela velike nepriroke s stanovanjskim uradom. Zato je kupila lastno hišo, ki jo je prevzela s 15. dec. 1921 in katero preurejuje za svojo železno trgovino. Naenkrat pa je bila deložirana in ji hočejo več vagonov blaga znositi na cesto. Vse prošnje so bile brezuspešne. Tako se vendar ne postopa!« — Kolikor smo mi informirani, se je trdka Zalta & Žilič vselila s svojo trgovino v čisto zasebno stanovanje, ki je že bilo dodeljeno nekemu brezstanovanju. To se je zgodilo popolnoma proti predpisom, ki vele, da se stanovanja ne smejo uporabljati za trgovine. Brezstanovanjec, ki nima sedaj s svojo družino strehe, je tekal od Poncija do Pilata — brez uspeha. Če bo sedaj stanovanjska oblast trdka res deložirala, bo storila le dobro delo in popravila krivico, ki se je zgodila poprej revežu na korist bogati trdki.

Ij »Zveza vojnih vdov in sirot za Slovenijo« v Ljubljani vlnudno vabi vse svoje članice na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 29. januarja ob 9. zjutraj v kleti Konsumnega društva na Kongresnem trgu (v Zvezdi). — Odbor.

Ij Nova odvetnika V imenik odvetniške zbornice v Ljubljani sta se vpisala dr. Janko Breje in dr. Vinko Rapotec.

Ij Umrl je v Leonišču trgovski ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani gosp. Bela Max. Truplo prepelejo na Dunaj. Pokojnik je prišel v Ljubljano l. 1919. in je bil znan kot strokovnjak.

Ij Samoumor mladega dekleta. Včeraj zjutraj se je na svojem stanovanju v Metelkovi ulici ustrelila 18 letna Ladica Rupnik, učiteljska pripravnica IV. letnika. Krogo si je iz revolverja pognala naravnost v srce. Imela je še toliko moči, da je revolver položila na glasovir, na kar se je zgrudila. Pred smrtjo je dekle, ki je v šoli dobro napredovala in bila pridna ter tiha, še lepo pospravila svojo malo sobico. Kakor je razvidno iz pisma, ki ga je pisala svojim starišem, jo je gnal v smrt strah, da ne bo prestala zrelostnega izpita.

Ij Sreča v nesreči. Neki Gorenjec se je hotel te dni po opravljenih opravih vrniti na Gorenjsko. Na glavnem kolodvoru je pa pomotoma vstopil na mariborski vlak in se odpeljal z njim. Ko ga je sprevodnik opozoril na pomoto, je naš Gorenjec v Zalogu izstopil in se z drugim vlakom vrnil v Lublano. Toda gorje! Moč je v Zalogu pozabil svojo prtljago. Ta dvojna smola je moža tako raztogotila, da je začel na kolodvoru rentati in zabavljati na železniško upravo, da se je vse kadilo. Moža so aretirali, ob enem so pa telefonično vprašali v Zalog po njegovi prtljagi. Prišel je odgovor, da se je prtljaga našla. Naš Gorenjec je bil sedaj tako vesel, da je vzkliknil: »Hvala Bogu, da sem bil aretirani!«

Ij Pozor! Opozorjamo ljubljansko prebivalstvo, ki hodi po Selenburgovi ulici, naj bo zelo previdno pri hoji ob kavarni »Zvezdi«, da ne pade na neočistnem hodniku in si ne zlomi noge!

Naša društva.

d Prijatelje glasbe in petja vabi k predavanju č. g. kanonika dr. Kimovca v četrtek dne 19. t. m. ob pol 9. zvečer mladinski krožek na Rakovniku.

d Sentspeterski družabni klub priredi v soboto 21. t. m. v veliki dvorani Ljudskega doma svoj zabavni večer pod pokroviteljstvom g. notar Hafnerjeve. Za okrepčilo je kar najbolje preskrbljeno. Prijatelji in znanci kluba, dobrodošli. K obilni udeležbi vabi odbor. (k)

d Vič. V nedeljo 22. t. m. ob 7. uri zvečer priredimo naraščajsko »Akademijo«.

Kultura.

— Davek na poslovni promet. Glede tega davka, koji predstavlja sedaj za naše kupčiske in obrtne kroge prevažno vprašanje in glede katerega obstoja v prizadejih krogi vsled najrazličnejših poročil v časopisih velika nejasnost, je prešla Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v sredo od gospoda finančnega ministra dr. Kumanudila sledečo brzojavko: »O priliki izpremembe pravilnika za izvršenie zakona o davku na poslovni promet bode se storilo vse, kar je mogoče, v smislu vaših zahtev, v kolikor to dopuste meje samega zakona. Obvestite o tem svoje članice. Hkratu je prešla Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo od generalne direkcije neposrednih davkov sledeči dopis: »Na ustrežne in pismene predstavitve zbornic ter pristojnih lokalnih trgovskih organizacij gospodarskega namesta ministru v zadevi davka na poslovni promet je generalni direkciji neposrednih davkov po naročilu finančnega ministrstva čast, obvestiti zbornico, da se bode »na osnovi na izpremembe, katere so zadele Uredbo o davku na poslovni promet v Zakonodajnem odboru Narodne skupščine o priliki njenega uzakonjenja izpremenili v nekoliko tudi izvršilni pravilnik. O priliki izpremembe pravilnika bode se vodilo račun o željah in predstavitvah zbornic, v kolikor niso v nasprotju s samim zakonom, to zatevadeli ker se pravilnik mora brezopojno gibati strogo v mejah zakona samega. Generalni direkciji je čast, pristi zbornico, da vzame to na znanje ter da o tem obvesti lokalne organizacije svojega področja.« Predstoječa obvestila so posledica številnih prizadevanj raznih gospodarskih organizacij, katere se trudijo, da dosežejo izpremembo zakona o poslovnem prometu, katerega po njegovi strukturi smatrajo v obstoječih razmerah za praktično neizvedljivo in katerega so izvršilne naredbe še poslabšale na breme interesentov.

»Novi čas« v vsako hišo!

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Bratova tajnost.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R. (Dalje.)

»Kaj se je zgodilo, gospod župnik?« Je vprašal in mu podal roko. »Vaš hlapec mi je že pravil, da ste našli svojega brata sinoči na njivi mrtvega. Dovolite mi, da Vam k temu žalostnemu dogodku izrazim svoje najprišernje sožalje. Upajmo, da Dunstan ni bil žrtev hudodelstva.«

»To se, žal, ne da drugače presojati, gospod Harting,« je odgovoril pater Fitz-Roy. »Iz vseh okolišnosti se le prejasno kaže, da je moj brat ubit. Pa pojdite in se prepričajte sami.«

Peljal je sodnika v sobo, kjer je ležalo na postelji truplo Dunstana. Ob njegovem zglavju je gorela motna oljnata svetilka, na prsih rajnega je pa ležal križ. Jem je umil okrvavljeni obraz in bolestne poteze nedolžne žrtve so morale vsakega pretresti.

Ginjen se je sklonil sodnik čez truplo. »Ubogi fant,« je zamrmral. »Tako hitro si moral vzeti slovo od življenja, ki se ti je tako lepo odpiralo!«

»Tukaj ni mogoče dvomiti,« in se je obrnil k župniku. »Najbrž ga je udaril s »Shillelah-om«, glava je na dveh mestih prebita.«

»Tako mislim tudi jaz,« je odgovoril župnik.

Harting je zmajal z glavo.

»Kdo se je le mogel nad tem, tako mirnim človekom tako razbojniško znesti! To more biti le delo kakega roparja!«

»In vendar ni Ničesar mu ne manjka, ne ura, ne denar.«

»Nekaj posebnega, opraviti imamo torej z zadevo maščevnosti? Je bil Vaš brat s kom v sovražstvu?«

»Ne, da bi jaz vedel!«

»Da, da, saj bi si kaj takega tudi misliti ne mogel, kdor je Dunstana natančneje poznal. Je li glede poslov kaj posebnega? Morda je kateri izmed hlapcev iz službe odpuščen?«

»Že deset let ne.«

»Kje je bil Vaš brat včeraj?«

»Jezdil je po opravkih v mesto. Ker se pa ni vrnil ob uri, kakor je bila njegova navada, nas to sprva ni vznemirilo. Mislili smo namreč, da se je oglasil še pri Meggy. Že proti enajsti uri se pa naenkrat pridrvi na dvorišče njegov konj Trilby sam, ves spehan in okrvavljen. Takoj mi je bilo jasno, da ne gre samo za nesrečo. Vzel sem psa seboj, zasledoval pot, koder bi moral priti in sem našel njegovo truplo na Jozuatovi njivi.«

»Polje leži onstran koč stare Bell, ni res?«

»Še kakih petnajst minut dalje proti mestu.«

»Pri Meggy torej ni bil?«

»Zdi se mi, da vsaj, ko se je vračal, ne.«

»Kako ste našli brata?«

»Ležal je bolj na obrazu. Na polju pa brezdvomno ni bil ubit, temveč na potu, kajti tam sem našel mlako krvi.«

»Ali mi morete mesto pokazati?«

»Moj pes straži od sinoči tam.«

»Ogledati si hočemo na licu mesta.«

Stopila sta iz hiše. Zunaj je ze stala množica ljudi; kajti glas o Dunstanovi smrti in prihod sodnikov se je razširil po vasi kakor ogenj. Molče so se ljudje umaknili, in močje so se odkrili, ko je pater Fitz-Roy šel poleg sodnika čez dvorišče. Njegov obraz je bil blede, drugače vedno raven, je bila sedaj njegova postava upognjena, kot bi ga pritiskala k tlom grozovita teža.

Molče sta odšla, a množica radovednežev jima je sledila. Ko sta prišla do koč stare matere Bell, je ravno stopila Meggy skozi vrata. Osupnila je, ko je zagledala toliko ljudi in stopila zopet nazaj.

»Uboga stvarca!« je spregovoril sodnik. »Zdi se, da še ne ve, da ji je uničena sreča življenja.«

Še predno so prišli do njive, so že zastali oženo cvilenje psa, ki ni bil zapustil prostora. Pazljivo je zasledoval sodnik pot, koder se je nahajala sled krvi. Zemlja je bila razorana, trava močno pohojena, tukaj je bil boj.

»Skepati se da, da je morilec potegnil svojo žrtev najprej na tla,« je rekel sodnik.

Župnik je molče pritrdil.

William Harting je stopil še na njivo in tudi tam preiskoval tla.

»Prav se Vam je zdelo, gospod župnik,« je rekel narahlo, »šele ko ga je ubil, ga je vrgel čez mejo. To kaže na kaj več, kakor samo na človeško moč. Pa povejte mi vendar, kako ste spravili truplo domov v tej noči?« je vprašal naenkrat.

»Brata sem domov nesel,« je odgovoril pater Fitz-Roy počasi in solze so mu stopile v oči; kajti težka pot in oddih pri znamenju na polju sta mu stopila zopet živo pred oči.

Sodnik je župnika neverjetno pogledal, mu molče podal desnico in jo krepko stisnil.

Potem je raziskoval pot po stopinjah. Našli so se vtiski čevljev, ki so se ujemali z nogo Dunstana; na enem mestu se je pa našla sled globoko vtisnjene pete, ki je morala biti od večje noge, iz česar se je dalo sklepati, da je bil morilec močan človek, kakor tudi močna postava. Dalje so se razen konjskega kopita sledili še vtisi velikih žrebljev. Napadalec je, kakor se da sklepati, tekal nekaj časa poleg konja, predno se mu je posrečilo, potegniti Dunstana dol. Naprej se ni našlo ničesar, ne čunje od strgane obleke, ne gumba in tudi ne orodja zlobnega dejanja.

Zastoj se je trudil sodnik, kakor tudi župnik, preteči v mislih vso vas, ogledati si v duhu vsakega posameznega moža, našla nista nikogar, na katerega bi se moglo vsaj malo sumiti.